

ОПІС/Сілабус дисципліни/модуля

Коротка назва університету / підрозділу дата (місяць / рік)	НУ «Запорізька політехніка» 01/2020
Назва модулю / дисципліни	Методи теоретичної фізики.
Код:	МТФ

Викладачі	Підрозділ університету
Корніч Григорій Володимирович	Кафедра системного аналізу та обчислювальної математики

Рівень навчання (ВА/МА)	Рівень моду- лю/дисципліни (номер семестру)	Тип модулю/дисципліни (обов'язковий / вибірко- вий)
Перший (бакалаврський)	6	Вибірковий

Форма навчання (лекції / лабораторні / практичні)	Тривалість (тижнів/місяців)	Мова викладання
лекції / практичні / лабора- торні	14	Українська

Зв'язок з іншими дисциплінами	
Попередні: – Математика, фізика;	Супутні (якщо потрібно): – Чисельні методи, методи математичної фізики;

ECTS (Кредити модуля)	Загальна кількість годин	Аудиторні години	Самостійна робота
3,5	105	42	63

Мета навчання дисципліни (модуля): компетенції надбані внаслідок вивчення дисципліни (модуля)

- формування у студентів уявлень про, так званий, “механістичний підхід” у опису еволюції різноманітних складних систем, який був провісником системного підходу. Основне рівняння класичної динаміки, а саме рівняння Лагранжа та його вивід. Здобуття рівняння Ньютона з рівняння Лагранжа. Фундаментальні закони збереження енергії, імпульсу та моменту імпульсу, а також їх зв’язок з властивостями часу та простору.
- Інтегрування основного рівняння динаміки. Одновимірні вільні коливання, вимушенні коливання, резонанс, дисипація енергії при коливаннях, тертя, затухаючі коливання.
- Ідеальне тверде тіло. Рівняння руху твердого тіла, тензор інерції. Сили, що виникають у неінерціальних системах відліку.

Результати навчання в термінах компе- тенцій	Методи навчання (теорія, лаборато- рні, практичні)	Контроль якості (письмовий екза- мен, усний екза- мен, звіт)
– вільно володіти державною мовою та спілкуватися іноземною мовою;	Використання при проведенні лекцій та практичних за-	Окремого оцінювання не передбачено

– здатність генерувати нові ідеї (креативність), самостійно здобувати за допомогою інформаційних технологій і використовувати в практичній діяльності нові знання і вміння, в тому числі в нових галузях знань, безпосередньо пов'язаних з методами теоретичної фізики у розділі “Класична механіка”; – здатність виконувати аналітичні викладки у межах класичної механіки та користуватися обчислювальними математичними методами у галузі професійної діяльності, ефективно розв'язувати задачі та поставлені завдання; – здатність використовувати динамічний підхід та підхід, заснований на законах збереження, для розв'язання поставлених задач.	няти Теоретичні знання, отриманні під час лекції та консультацій Самостійна та під керівництвом викладача рішення задач Самостійна та під керівництвом викладача рішення задач	Окреме оцінювання не проводиться Оцінюються під час модульного контролю та отримання заліку Оцінюються під час модульного контролю та отримання заліку

Теми курсу	Аудиторні заняття					Час та завдання на самостійну роботу		
	Лекцій	Консультацій	Семінарів	Практичні заняття	Лабораторні роботи	Загалом, годин	Самостійна робота	Завдання
Вступ. Тема 1. Рівняння руху. Принцип найменшої дії, принцип відносності Галілея. Функція та рівняння Лагранжа, рівняння Ньютона.	2			2	4	18	10	Лабораторна робота та розв'язання задач
Тема 2. Закони збереження. Закони збереження енергії та імпульсу.	2			2	6	20	10	Лабораторна робота та розв'язання задач
Тема 3. Закони збереження. Центр інерції. Закон збереження моменту імпульсу.	2			2		16	12	Розв'язання задач
Тема 4. Інтегрування рівнянь руху: одновимірний випадок. Приведена маса.	2			2		12	8	Розв'язання задач
Тема 5. Вільні одновимірні коливання, вимушенні коливання,	2			2	4	20	12	Лабораторна робота та

вання, затухаючі коливання, коливання при наявності тертя.								розв'язання задач
Тема 6. Рух твердого тіла. Кутова швидкість, тензор інерції, момент імпульсу твердого тіла, рівняння руху твердого тіла. Рух у неінерціальній системі відліку.	4		4		19	11		Розв'язання задач
Усього годин	14		14	14	105	63		

Стратегія оцінювання	Вага, %	Термін	Критерії оцінювання
Модульна контрольна робота	65	впродовж семестру	Письмове опитування
Виконання лабораторних робот	5		Лабораторна робота з теми 1
	6		Лабораторна робота з теми 2
	6		Лабораторна робота з теми 5
	6		Практичне завдання з теми 1 і 4
	6		Практичне завдання з теми 2 і 3
	6		Практичне завдання з теми 5 і 6
Залік в кінці семестру			

Автори	Рік	Назва	інформація видання	Видавництво / он-лайн доступ
Обов'язкова література				
Л.Д. Ландау, Е.М.Лифшиц	1988	Теоретическая физика. Т1. Механика.	Навчальний посібник	Москва: Наука, Глав. Ред. Физ.-Мат. Лит. 1988. – 216 с.
И. В. Савельев	2018	Основы теоретической физики в 2 т. Т.1. Механика, Электродинамика.	Підручник	Москва: Наука, 5-е изд., стереотип., 2018. – 496 с.
В. М. Булгаков , В. В. Яременко , О. М. Черниш , М.Г. Бerezoviy	2017	Теоретична механіка	Підручник	Киев: Центр учебной литературы. 2017.- 640 с.
Укл.: Г.В. Корніч, О.В. Кривцун, О.О.Подковаліхіна, Д.В.Широкорад.	2019	Методи теоретичної фізики. Механіка	Методичні вказівки	Запоріжжя: ЗНТУ, 2019. – 58 с.
Додаткова література				
Г.В.Корніч, Н.І. Біла, А.І. Денисенко, О.О. Подковаліхіна	2015	Чисельний аналіз систем з розподіленими параметрами інструментами MATLAB	Навчальний посібник	Запоріжжя, Вид. “Кругозор”, 2015. – 128 с. ISBN 978-966-2602-91-III
С.М. Тарг	1986	Краткий курс теоретической механики.	Підручник для ВТНЗ	Москва : Висшая школа, 1986.- 416 с.